

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Kraków, dnia 3 kwietnia 2024 r.

Poz. 2456

UCHWAŁA NR LXV/582/24 RADY MIEJSKIEJ W CIĘŻKOWICACH

z dnia 20 marca 2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024- 2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15, art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 40 ze zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 ze zm.) Rada Miejska w Ciężkowicach uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2027”, w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała nr XXVIII/244/21 Rady Miejskiej w Ciężkowicach z dnia 10 maja 2021 r. w sprawie przyjęcia „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Ciężkowice na lata 2021-2027”, zmieniona uchwałą nr XXXVII/329/21 Rady Miejskiej w Ciężkowicach z dnia 29 grudnia 2021 r.

§ 3. Wykonanie Uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Ciężkowice.

§ 4. 1. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego oraz na tablicy informacyjnej Urzędu Gminy Ciężkowice i na stronie BIP.

2. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego.

Przewodniczący Rady Miejskiej w Ciężkowicach

Michał Koralik

**Załącznik do Uchwały Nr LXV/582/24
Rady Miejskiej w Ciężkowicach
z dnia 20 marca 2024 r.**

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY DOMOWEJ
I
OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH
PRZEMOCY DOMOWEJ
NA LATA 2024-2027**

Spis treści

WPROWADZENIE	3
PODSTAWY PRAWNE	3
ZMIANY PRAWNE W SYSTEMIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W 2023 ROKU.....	4
CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ.....	9
ZADANIA SŁUŻB POWOŁANYCH DO REALIZACJI USTAWY O PRZECIWDZIAŁANIU PRZEMOCY DOMOWEJ.....	13
ZAŁOŻENIA GMINNEGO SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W GMINIE CIĘŻKOWICE	19
SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE CIĘŻKOWICE	20
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	31
MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU.....	31
PODSUMOWANIE.....	32

WPROWADZENIE

Jednym z głównych zadań Państwa jest ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz. Szczególnie zaś przed przemocą ze strony najbliższych osób. Rodziny dotknięte zjawiskiem przemocy pozostają w trudnej sytuacji społecznej co jest przesłanką do udzielenia im szczególnej pomocy.

Występowanie przemocy domowej jest naruszeniem podstawowych praw człowieka, w tym prawa do życia i zdrowia, a także poszanowania godności osobistej. Władze publiczne mają obowiązek zapewnienia wszystkim obywatelom równego traktowania oraz poszanowania ich praw i wolności.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie i bez wątpienia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Wśród wielu zatrwających zjawisk obserwujemy jeszcze jedno – przemoc staje się towarem sprzedawanym w licznych programach telewizyjnych, główną atrakcją filmów czy gier komputerowych.

Ma swojego „odbiorcę” wśród niemal wszystkich grup wiekowych. Przemoc stała się zatem swoistym rodzajem rozrywki, zabawy.

Przemoc niezależnie od formy oraz od tego wobec kogo jest stosowana powoduje szkody na zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołuje cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Niekiedy może nawet doprowadzić do utraty życia.

By zwiększyć skuteczność przeciwdziałania przemocy w rodzinie przewidziano szereg działań wobec osób dotkniętych tym zjawiskiem, a także wobec stosujących przemoc.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, do głównych zadań Gminy należy tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym opracowanie i realizacja programu chroniącego osoby pozostające w przemoc.

PODSTAWY PRAWNE

Poniżej wymieniono akty prawne, które stanowią o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz regulują postępowanie poszczególnych podmiotów w stosunku do osób doznających oraz stosujących przemoc.

W niniejszym dokumencie uwzględniono podstawowe akty prawne, które współtworzą polski system przeciwdziałania przemocy domowej, czyli w szczególności:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
3. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta"
6. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
8. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy
9. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny
10. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego
11. Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym.

ZMIANY PRAWNE W SYSTEMIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W 2023 ROKU

W 2023 roku w polskim systemie prawnym przyjęto szereg dokumentów mających istotne znaczenia dla funkcjonowania systemu przeciwdziałania przemocy. W tym kontekście na uwagę zasługują w szczególności:

- Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 535),
- Ustawa z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 289).
- Ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 1606).

Od dnia 22 czerwca 2023 r. w *ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej*, obowiązuje nowa i rozbudowana w stosunku do poprzedniej **definicja legalna przemocy domowej**, przez którą rozumie się: "jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej".

Ponadto w myśl nowej definicji **osoba doznająca przemocy domowej** to:

- a) małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoby pozostające w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletni

– wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Przez **osobę doznającą przemocy domowej** należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej.

Świadek przemocy domowej – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Osoba stosująca przemoc domową to osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec osób, o których mowa powyżej.

Kolejne zmiany prawne w zakresie funkcjonowania systemu przeciwdziałania przemocy domowej dotyczą m.in. jednostki organizacyjne pomocy społecznej, pracowników socjalnych, asystentów rodziny, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, policję, oświatę, ochronę zdrowia oraz organizacje pozarządowe i kuratorów sądowych. Nowelizacja wprowadza zmiany w organizacji i funkcjonowaniu Zespołów Interdyscyplinarnych, a w miejsce grup roboczych powoływane będą grupy diagnostyczno- pomocowe.

Kolejną modyfikacją w procedurze „Niebieskie Karty” jest to, że nie wymaga się już zgody osoby doznającej przemocy domowej ani osoby stosującej przemoc domową na prowadzenie NK. Wprowadzono także zasadę realizację procedury według miejsca zamieszkania osoby doznającej przemocy domowej. Obowiązkiem GDP (grupy diagnostyczno- pomocowej) będzie zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność. Wprowadzono zasadę, że jeżeli realizacja procedury „Niebieskie Karty” napotyka trudności, każdemu członkowi grupy diagnostyczno- pomocowej przysługuje prawo wystąpienia do wojewody z wnioskiem o wskazanie innej gminy właściwej. Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” nastąpi w przypadku ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy (lub rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań). Dodatkowo wprowadzono obowiązek monitorowania sytuacji osób uczestniczących w procedurze „Niebieskie Karty” przez okres 9 miesięcy po jej zakończeniu.

Ustawa z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw poszerza od połowy sierpnia 2023 r. katalog zakazów wobec osób stosujących przemoc, który odtąd będzie obejmował również:

- **zakaz zbliżania się do osoby dotkniętej przemocą** – gdy osoba stosująca przemoc domową swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy domowej stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby doznającej tej przemocy;
- **zakaz kontaktowania się z osobą doznającą przemocy** – gdy osoba stosująca przemoc domową swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy domowej stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby doznającej przemocy, a także gdy osoba stosująca

przemoc domową nęka ją za pomocą środków komunikacji elektronicznej na odległość, wzbudzając u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia lub istotnie narusza jej prywatność;

- **zakaz wstępu** na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do którego uczęszcza osoba doznająca przemocy domowej, miejsca pracy lub innego miejsca, w których zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej, oraz przebywania na tym terenie – jeżeli osoba dotknięta doznająca przemocy domowej uczęszcza do szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, uprawia sport lub pracuje.

Nowelizacja stanowi zatem uzupełnienie rozwiązań z 2020 r. pod postacią tzw. „Ustawy Antyprzemocowej”, która wprowadziła do porządku prawnego uprawnienie do wydawania wobec osoby stosującej przemoc domową nakazu opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do tego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

Wszystkie powyższe zakazy wobec osoby stosującej przemoc domową będą mogły być wydane przez: Policję lub Żandarmerię Wojskową, sąd - postanowieniem o udzielenie zabezpieczenia lub postanowieniem o zobowiązaniu do opuszczenia mieszkania lub zakazie zbliżania się do niego, o zakazie zbliżenia się do osoby dotkniętej przemocą, kontaktowania się z nią, lub wstępu do miejsc, w których ta osoba przebywa. Zakazy, do których wydania uprawniona jest Policja lub Żandarmeria Wojskowa tracą moc po upływie 14 dni od dnia ich wydania, chyba że sąd udzielił zabezpieczenia, którym zostały one przedłużone. Przy obliczaniu terminu nie uwzględnia się dnia, w którym zakazy zostały wydane. Zakazy tracą także moc, w przypadku gdy po ich wydaniu wobec osoby stosującej przemoc domową zastosowano środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. Policjant może wydać nakaz opuszczenia mieszkania, a także każdy z pozostałych zakazów (które mogą być zastosowane łącznie):

- podczas interwencji podjętej we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu lub
- w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy domowej, w szczególności zgłoszenia przez:
  - ✓ osobę dotkniętą przemocą domową lub
  - ✓ kuratora sądowego lub pracownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, w związku z wykonywaniem ustawowych obowiązków.

Osoba doznająca przemocy domowej może wystąpić do sądu z wnioskiem o:

- zobowiązanie osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,
- wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,
- zakazu zbliżania się do osoby dotkniętej przemocą domową,
- zakazu kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej,
- zakazu wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba doznająca przemocy domowej, miejsca pracy lub innego miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej, i przebywania na tym terenie.

Sąd rozpoznaje sprawę w postępowaniu nieprocesowym i orzeka po przeprowadzeniu rozprawy. Kodeks postępowania cywilnego nakłada na sąd obowiązek szybkiego rozpoznania sprawy. Sąd orzeka w terminie jednego miesiąca od dnia wniesienia wniosku. W przypadku wniesienia apelacji, sąd drugiej instancji orzeka w terminie jednego miesiąca od przedstawienia akt sprawy przez sąd pierwszej instancji wraz z apelacją.

Sąd uwzględniając wniosek o zobowiązanie osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub o wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, wskazuje w postanowieniu obszar, który osoba stosująca przemoc domową ma opuścić i na którym nie może przebywać, lub odległość od wspólnie zajmowanego mieszkania, którą osoba stosująca przemoc domową jest obowiązana zachować. Sąd uwzględniając wniosek o wydanie zakazu zbliżania się do osoby dotkniętej przemocą domową, wskazuje w postanowieniu wyrażoną w metrach odległość, na którą osoba stosująca przemoc domową nie może zbliżyć się do osoby dotkniętej tą przemocą.

Sąd uwzględniając wniosek o wydanie zakazu kontaktowania się z pełnoletnią osobą dotkniętą przemocą domową, na wniosek wnioskodawcy lub uczestnika postępowania, gdy przemawiają za tym szczególne okoliczności, może w postanowieniu określić dopuszczalne sposoby kontaktowania się oraz ich zakres, mając na uwadze bezpieczeństwo osoby dotkniętej przemocą domową.

Postanowienia sądu, o których mowa powyżej, oraz postanowienie uwzględniające wniosek o wydanie zakazu wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba dotknięta przemocą domową, miejsca

pracy lub innego miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej, i przebywania na tym terenie, są skuteczne i wykonalne z chwilą ogłoszenia. Postanowienia te mogą być uchylane lub zmieniane wskutek zmiany okoliczności sprawy, chociażby były zaskarżone, a nawet prawomocne.

Niestosowanie się do zakazów przez osobę stosującą przemoc domową stanowi wykroczenie. Sprawca podlega karze:

- aresztu (wymierzana w dniach może trwać od 5 do 30 dni),
- ograniczenia wolności (trwa 1 miesiąc; w czasie jej odbywania ukarany: nie może bez zgody sądu zmieniać miejsca stałego pobytu; jest obowiązany do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne; ma obowiązek udzielania wyjaśnień dotyczących przebiegu odbywania kary), albo
- grzywny do 5000 złotych.

Następną zmianą prawną znaczącą z punktu widzenia celów niniejszego Programu jest ta, wprowadzona przez *Ustawę z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw*.

W myśl tej nowelizacji w art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej dodano punkt 4a i 4b oraz ust. 8, co oznacza zmiany w procedurze zapewnianiu dziecku ochrony przed przemocą domową przez pracownika socjalnego. Przed podjęciem decyzji o interwencji na podstawie art. 12a pracownik socjalny w uzgodnieniu z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką dokona oceny ryzyka zagrożenia dla życia lub zdrowia dziecka w kwestionariuszu szacowania ryzyka zagrożenia dla życia lub zdrowia dziecka. W przypadku zapewnienia dziecku ochrony dziecku udziela się wsparcia psychologa.

CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Zjawisko przemocy domowej należy analizować przyjmując perspektywę indywidualną, systemową lub społeczną. Perspektywa indywidualna, to spojrzenie przez pryzmat osoby doznającej przemocy lub przez pryzmat osoby stosującej przemoc domową. Perspektywa systemowa to ukazanie możliwych form wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc oraz opis metod wsparcia. Natomiast perspektywa społeczna, to odbiór społeczny zjawiska przemocy domowej, postawy członków lokalnej społeczności wobec aktów przemocy. Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie

i dotyka rodzin o różnym statusie społecznym i należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych i szkodliwych społecznie.

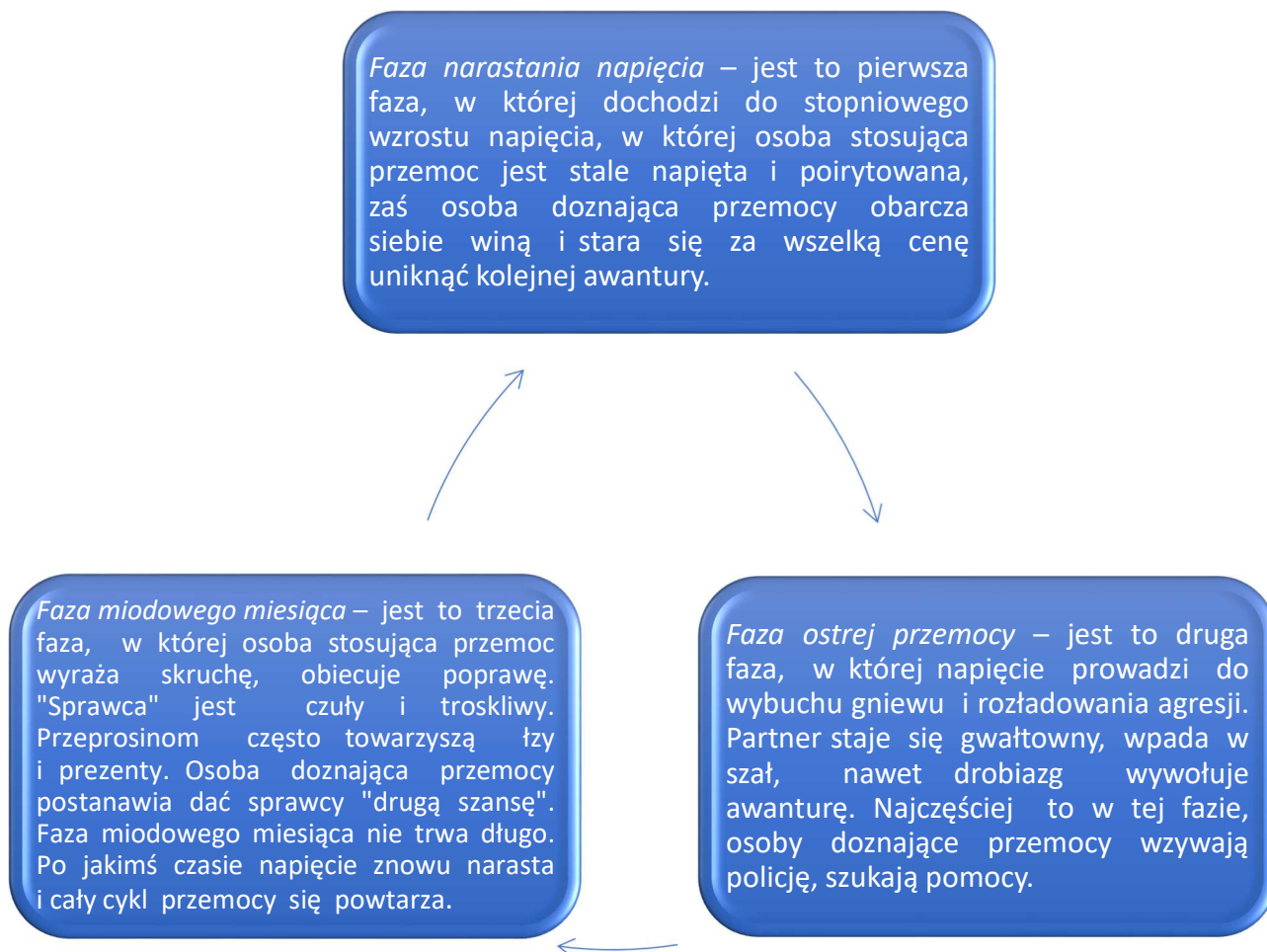
Wyróżnia się sześć podstawowych form przemocy, a każdej z nich towarzyszą charakterystyczne zachowania.

Rysunek 1. Rodzaje i formy przemocy

Można również powtarzające się fazy, które razem tworzą pewnego rodzaju cykle przemocy. Znajomość faz pozwala lepiej zrozumieć charakter i specyfikę problemu. Możemy wyróżnić trzy fazy powtarzającego się cyklu. Są to:

Rysunek 2. Fazy przemocy

ZADANIA SŁUŻB POWOŁANYCH DO REALIZACJI USTAWY O PRZECIWDZIAŁANIU PRZEMOCY DOMOWEJ

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej obliguje do współpracy poszczególne podmioty w ramach realizowania działań procedury „Niebieskiej Karty”:

1. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej
2. Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3. Policja
4. Publiczne i niepubliczne placówki ochrony zdrowia
5. Placówki oświatowo-wychowawcze

Każda z wyżej wymienionych instytucji w ramach swoich kompetencji zobowiązana jest do podejmowania działań zmierzających do udzielenia wsparcia osobom doznającym przemocy. W ramach procedury „Niebieskiej Karty” **pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej:**

- 1) diagnozuje sytuację, potrzeby i zasoby osoby doznającej przemocy domowej;
- 2) udziela kompleksowych informacji o:
  - a) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób doznających przemocy domowej,
  - b) formach pomocy małoletnim doznającym przemocy domowej oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc,
  - c) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby doznającej przemocy domowej;
- 3) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej;
- 4) zapewnia osobie doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej lub innej placówce, w tym prowadzonej przez organizacje pozarządowe i stowarzyszenia, działające na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- 5) bierze udział w opracowaniu przez grupę diagnostyczno-pomocową indywidualnego planu pomocy;

- 6) podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w środowisku domowym, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb określonych przez grupę diagnostyczno-pomocową;
- 7) może prowadzić rozmowy w szczególności o prawnokarnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej oraz informować osobę stosującą przemoc domową o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii, udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

W ramach procedury przedstawiciel **gminnej komisji profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych**:

- 1) Diagnostuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą,
- 2) Udziela kompleksowych informacji o:
  - a) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób doznających przemocy domowej,
  - b) formach pomocy małoletnim doznającym przemocy domowej oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc,
  - c) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby doznającej przemocy domowej,
- 3) Organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej,
- 4) Może prowadzić rozmowy w szczególności o prawnokarnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej oraz informować osobę stosującą przemoc domową o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii, udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

W ramach procedury **funkcjonariusz Policji**:

- 1) udziela osobie doznającej przemocy domowej niezbędnej pomocy, w tym udziela pierwszej pomocy przedmedycznej;
- 2) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej;

- 3) podejmuje, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób doznających przemocy domowej, włącznie z zastosowaniem na podstawie odrębnych przepisów w stosunku do osoby stosującej przemoc domową środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania;
- 4) przeprowadza, o ile jest to możliwe, z osobą stosującą przemoc domową rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby stosującej przemoc domową albo nad małoletnim lub pełnoletnią osobą nieporadną ze względu na jej wiek lub stan zdrowia, oraz wzywa osobę stosującą przemoc domową do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;
- 5) przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;
- 6) podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w środowisku domowym, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb określonych przez grupę diagnostyczno-pomocową;
- 7) dokonuje niezbędnych ustaleń w zakresie udziału osoby stosującej przemoc domową w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 8) informuje, w formie notatki urzędowej, zespół interdyscyplinarny o działaniach podejmowanych wobec osoby doznającej przemocy domowej oraz osoby stosującej przemoc domową, w tym w szczególności o udziale w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

W ramach procedury **przedstawiciel ochrony zdrowia** każdorazowo udziela osobie doznającej przemocy domowej, informacji o możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia oraz o uprawnieniu do uzyskania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej. Jeżeli stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej, wymaga przewiezienia jej do podmiotu leczniczego, formularz "Niebieska Karta - A" wypełnia przedstawiciel podmiotu leczniczego, do którego osoba ta została przewieziona. Przedstawicielem ochrony zdrowia uprawnionym do działań

jest osoba wykonująca zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna i ratownik medyczny.

W ramach procedury **przedstawiciel oświaty**:

- 1) Podejmuje działania, o których mowa w § 16 pkt 2 lit. a i c oraz pkt 3 i 5 Rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”,
- 2) Diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w tym w szczególności wobec dzieci,
- 3) Udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W GMINIE CIĘŻKOWICE

Liczba mieszkańców Gminy Ciężkowice wg stanu na dzień 31.12.2023 r. wynosiła 11 242, kobiety stanowią 49,88 %, zaś mężczyźni 50,12 %.

Przyjmuje się, że najbardziej narażone na doznawanie przemocy są kobiety oraz dzieci, natomiast to mężczyźni najczęściej są wskazywani jako osoby podejrzane o stosowanie przemocy domowej. Należy jednak pamiętać, że kobiety również mogą być sprawcami przemocy.

Przemoc to najczęściej spotykana forma agresji interpersonalnej. Wciąż jednak jest to zjawisko trudne do oszacowania. Osoby doznające przemocy najczęściej ukrywają fakt bicia i wykorzystywania przed otoczeniem, rzadko również decydują się na fachową pomoc którejś z zajmujących się tym problemem instytucji. Warto promować dostępne wsparcie psychologiczne i terapie jako formy sprzyjające zmianie postaw wobec przemocy oraz jako forma radzenia sobie w trudnych sytuacjach kryzysowych, a zwłaszcza w sytuacji przemocy domowej.

Złożoność i stopień skomplikowania formalnych jak i emocjonalnych relacji rodzinnych często sprawia, że instytucje nie potrafią wniknąć w dotkniętą problemem rodzinę i skutecznie interweniować w przypadku kryzysu. Incydenty przemocy wewnątrzrodzinnej są dość łatwe do ukrycia w początkowej fazie występowania. Należy podkreślić, iż przemoc nie jest rozwiązaniem konfliktów rodzinnych i bezpośrednia reakcja na nią, jak również

długotrwałe jej skutki przyczyniają się do wewnętrznego rozbicia rodziny. Z tego powodu ważne jest by osoba doznająca przemocy w miarę możliwości jak najszybciej uzyskała dostęp do profesjonalnego wsparcia psychologicznego. Coraz częściej reakcje na przemoc analizuje się w kategoriach urazu psychicznego, który czyni jednostkę bezsilną, rodzi się strach i poczucie zagrożenia.

Wyróżnia się trzy typy zaburzeń powstałych w wyniku działania urazu:

Tabela 1. Typy zaburzeń

Zaburzenia pourazowe	Odtwarzanie urazu w postaci natrętnych wspomnień. Pojawiają się w okresie do sześciu miesięcy od zakończenia działania agresora pod postacią odrętwienia uczuciowego; izolowania od ludzi; ataku strachu, paniki, agresji, trudności z koncentracją; często wiąże się z tym lęk, depresja.
Zaburzenia adaptacyjne	Występują, gdy doświadczenie miało charakter psychospołeczny. Pojawiają się w okresie jednego miesiąca od zdarzenia. Ich objawy to lęk, depresja, poczucie niemożności opanowania sytuacji, ograniczona zdolność wykonywania codziennych obowiązków.
Zaburzenia dysocjacyjne	Rozpoznawane, gdy po przeprowadzeniu badań medycznych nie stwierdza się przyczyn organicznych. Zaburzenia te można określić, jako przekształcenie się nierozwiązanych problemów w objaw fizyczny.

Osoby stosujące przemoc również powinny być objęte pomocą psychologiczną. Najczęściej stosuje się formy korekcyjno-edukacyjne, ale też działania terapeutyczne. Wsparcie osób stosujących przemoc polega na:

- Powstrzymaniu osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy,
- Rozwijaniu umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez używania przemocy,
- Uznaniu przez osobę stosującą przemoc swojej odpowiedzialności za wyrządzane krzywdy,
- Zdobyciu i poszerzeniu wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy domowej,
- Zdobyciu umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów bez stosowania przemocy,
- Uzyskaniu informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

Tabela 2. Przemoc w rodzinie w ujęciu statystycznym w latach 2021-2023

Rok	2021	2022	2023
Liczba wszczętych procedur NK (ogółem)	13	16	7
Liczba NK zakończonych ze względu na ustanie przemocy	0	16	4
Liczba rodzin objętych działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”	16	10	7
Liczba odebranych dzieci w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej	0	0	0

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciężkowicach

Na podstawie wykonanej diagnozy stwierdzić można, iż w Gminie Ciężkowice istotne jest kontynuowanie prowadzonych działań profilaktycznych i edukacyjnych, które obejmują wszystkie grupy mieszkańców. Należy podkreślić, że skuteczne rozwiązywanie problemu przemocy domowej zależy nie tylko od podmiotów i instytucji, które działają w tym zakresie, lecz także od społeczności lokalnej. Planowane działania powinny polegać przede wszystkim na dostarczaniu informacji o możliwych formach poszukiwania pomocy oraz funkcjonujących w tym zakresie instytucji i mieć charakter długofalowy i różnorodny.

Należy prowadzić działania edukacyjne, których celem jest upowszechnianie wiedzy odnośnie problemu przemocy, w tym jej form oraz sposobów radzenia sobie z problemem, ze szczególnym uwzględnieniem placówek oświatowych.

Rekomenduje się zwracanie szczególnej uwagi na wsparcie kadry pracującej w instytucjach pomocowych, szczególnie w zakresie rozwijania ich kompetencji i umiejętności w zakresie nowoczesnych form pomocy pracy z rodzinami borykającymi się z problemem przemocy.

Rekomenduje się kampanie społeczne zachęcające do reagowania na przemoc oraz nawiązanie współpracy z instytucjami zobligowanymi do założenia NK w celu usprawnienia procedury "Niebieskiej Karty".

Rekomenduje się przeprowadzanie warsztatów lub akcji informacyjnych skierowanych do rodziców, które mogłyby uświadomić różnice między przemocą a konfliktem rodzinnym oraz nauczyć rozpoznawać sygnały świadczące o występowaniu przemocy w rodzinie.

Rekomenduje się warsztaty dla dzieci i młodzieży w ramach przeciwdziałania przemocy, agresji oraz rozwiązywaniu konfliktów między uczniami, działania edukacyjne zwiększające świadomość problematyki zagrożeń cyfrowych.

Wzrost świadomości społecznej przyczyni się do zapobiegania przemocy, umożliwi szybsze reagowanie, a także spowoduje, że osoby stosujące przemoc będą odczuwać brak akceptacji dla swoich działań, co znacznie zwiększy skuteczność w jej zapobieganiu oraz łagodzeniu jej następstw.

ZAŁOŻENIA GMINNEGO SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W GMINIE CIĘŻKOWICE

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Ciężkowice na lata 2024 – 2027 jest dokumentem opracowanym na podstawie Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030. Głównymi założeniami przedmiotowego programu są kompleksowość i interdyscyplinarność działań ujętych w ramy sprawnie funkcjonującego systemu, ukierunkowanego na wsparcie i ochronę osób doświadczających przemocy, edukację i pomoc w korygowaniu zachowań osób stosujących przemoc domową, edukację kadr instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej oraz szeroko ujętą edukację społeczeństwa.

Podstawą działań systemowych są założenia, iż przemoc domowa jest przestępstwem, a najważniejsze jest bezpieczeństwo osoby dotkniętej przemocą i zatrzymanie przemocy. Bez realizacji wyżej wymienionych założeń pomoc jest zazwyczaj nieskuteczna.

Pojedyncza instytucja nie jest sama w stanie skutecznie rozwiązywać problemu przemocy domowej. Nieodzowna jest interdyscyplinarność pracy w tym zakresie poprzez ścisłą współpracę, łączenie działań, przepływ informacji, określenie wspólnego celu oraz przewidywanie efektów. Interdyscyplinarność jest podstawą skuteczności w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Ponadto wzrost świadomości społecznej

powinien przyczynić się do zapobiegania przemocy domowej, umożliwić szybsze reagowanie, a także spowodować, że osoby stosujące przemoc będą odczuwać brak akceptacji dla swoich działań, co znacznie zwiększy skuteczność w jej zapobieganiu oraz łagodzeniu jej następstw.

SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE CIĘŻKOWICE

Zgodnie z brzemieniem art. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej:

1. Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej lub ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.
2. Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:
  - a) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
  - b) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
  - c) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
  - d) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych;

W celu realizacji zadań określonych w art. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej w Gminie Ciężkowice uruchamia się system przeciwdziałania przemocy domowej oparty na:

1. pracy Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
2. pomocy psychologicznej dla osób doznających przemocy,

3. pomocy psychologicznej dla dzieci – ze szczególnym uwzględnieniem doznawania przemocy psychicznej,
4. pomocy psychologicznej, prawnej, medycznej i socjalnej dla osób starszych i niepełnosprawnych,
5. pomocy psychologicznej dla osób stosujących przemoc,
6. ścisłej współpracy między instytucjami Gminy Ciężkowice w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

ZASOBY INSTYTUCJONALNE GMINY CIĘŻKOWICE ŚWIADCZĄCE POMOC OSOBOM DOZNAJĄCYM PRZEMOCY:

W Gminie Ciężkowice bezpośrednio przeciwdziałaniem przemocy domowej zajmuje się sieć instytucji:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciężkowicach,
2. Gminny Zespół Interdyscyplinarny,
3. Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ciężkowicach,
4. Placówki oświatowo-wychowawcze z terenu Gminy Ciężkowice,
5. Komisariat Policji w Ciężkowicach,
6. Centrum Kultury Gminy Ciężkowice
7. Centrum Zdrowia Tuchów Sp. z o.o.
8. Praktyka lekarza POZ Magdalena Krokowska-Drozd, Mariusz Drozd s.c.
9. NZOZ „Palmed” Centrum Opiekuńczo-Lecznicze
10. Organizacje pozarządowe (m.in. OSP, KGW, Stowarzyszenia i kluby sportowe).

STRATEGIA I METODY DZIAŁANIA:

Podejmowane przez Gminę Ciężkowice działania mają na celu:

- Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy domowej,
- Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy psychologicznej, prawnej, terapeutycznej i socjalnej dla osób doświadczających przemocy domowej,
- Zwiększenie skuteczności i powstrzymanie sprawców przemocy od zachowań agresywnych i społecznie nieakceptowalnych.

Pomaganie rodzinom doświadczającym przemocy to proces, który w poszczególnych etapach przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Proces pomagania rodzinom doświadczającym przemocy

Rozpoznanie przemocy	Wszelkie zaobserwowane jej przejawy bądź podejrzenie przejawów wymagają indywidualnego rozpatrzenia, by podejmowane działania przyniosły pozytywne rezultaty, a nie pogorszyły sytuacji.
Diagnoza wstępna	Orientacja na bezpośrednie niebezpieczeństwo zagrażające ofiarom, czy potrzebna jest natychmiastowa izolacja, kto może i powinien zareagować.
Interwencja	Działanie w celu zatrzymania przemocy podejmowane nie tylko przez policję, ale także inne instytucje.
Diagnoza szczegółowa	Dokładne rozpoznanie sytuacji rodziny, jej potrzeb, rozmiarów i przyczyn przemocy, a także deficytów i zasobów.
Opracowanie planu pomocy	Plan powinien uwzględniać wszelkie działania, które mogą wpłynąć na zmianę funkcjonowania rodziny. Oprócz pomocy i wspierania ofiar, także na trwałą zmianę zachowania sprawcy przemocy i jego postawę wobec ofiar. Jest on planowany z zainteresowanymi osobami i akceptowany przez nie.
Realizacja planu pomocy	Przy wychodzeniu z sytuacji przemocy trwającej nieraz wiele lat, niezbędne jest zaplanowanie kolejnych kroków na miarę coraz większych możliwości ofiary, przechodząc do coraz trudniejszych zadań, aby wzrastała wiara w możliwość uporania się z problemem.
Korekta planu pomocy	Śledzenie na bieżąco realizacji planu i wprowadzenie w razie potrzeby zmian prowadzących do bardziej skutecznego działania.

PROCEDURA URUCHOMIENIA „NIEBIESKIEJ KARTY”

Każda osoba dotknięta przemocą ma prawo do pomocy, w tym do spisania „Niebieskiej Karty” w sytuacji opresyjnej. Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą nie wymaga jej zgody.

"Niebieska Karta" jest formularzem opisującym sytuację, w których dochodzi do przemocy domowej, a także działania podejmowane na rzecz osoby poszkodowanej. Wszczęcie procedury "Niebieskiej Karty" następuje w przypadku powzięcia, w toku prowadzenia czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy.

Niebieska Karta może być wypełniona przez:

- funkcjonariusza policji,
- pracownika socjalnego,
- lekarza, pielęgniarkę, położną, ratownika medycznego,
- pedagoga, wychowawcę,
- członka Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Po wypełnieniu "Niebieska Karta" jest przekazywana do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Ciężkowice. Przewodniczący powołuje grupę diagnostyczno – pomocową w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy domowej. Wszczynając procedurę "Niebieskiej Karty" podejmuje się działania interwencyjne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa każdej osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą.

CELE I DZIAŁANIA PROGRAMU

Cel 1: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Lp.	Zadanie	Działanie	Realizatorzy	Planowany termin realizacji	Wskaźniki realizacji
1.	Gromadzenie i analiza informacji dotyczących występowania zjawiska przemocy oraz badanie skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą	<ol style="list-style-type: none"> Sporządzanie statystyki określającej wielkość zjawiska przemocy w gminie Ciężkowice. Cykliczny monitoring zjawiska przemocy w środowisku lokalnym. 	<ul style="list-style-type: none"> GOPS Ciężkowice, Zespół Interd. GKPiRPA, placówki oświatowe działające na terenie gminy Ciężkowice Policja 	Do 30 czerwca każdego roku	<ul style="list-style-type: none"> Liczba spotkań ZI, Liczba wszczętych Procedur NK, Liczba powołanych GDP, Liczba zakończonych procedur NK z uwagi na ustanie przemocy oraz rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowanych działań
2.	Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej	1. Współpraca pomiędzy organami samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi w celu wprowadzenia elementów informacji i edukacji na temat zjawiska przemocy domowej poprzez organizowanie działań edukacyjno-informacyjnych wśród	<ul style="list-style-type: none"> GOPS Ciężkowice, Zespół Interdyscypl., GKPiRPA, placówki oświatowe działające na terenie gminy Ciężkowice Policja 	Co najmniej raz w roku w drugim półroczu	<ul style="list-style-type: none"> Liczba lokalnych kampanii społecznych oraz spotkań Liczba uczestników

		mieszkańców Gminy.			
3.	Działania profilaktyczne mające na celu promowanie i wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do rodzin zagrożonych przemocą	1. Prowadzenie zajęć edukacyjnych. 2. Rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych i informacyjnych na temat zjawiska przemocy i instytucji udzielających pomocy.	<ul style="list-style-type: none"> • GOPS Ciężkowice, • Zespół Interdyscypl., • Policja, • Placówki oświatowe działające na terenie gminy, • Ochrona zdrowia 	2x w roku w I i III kwartale Przez cały okres obowiązywania Programu	<ul style="list-style-type: none"> • Ilość przeprowadzonych zajęć • Liczba publikacji, broszur, ulotek, plakatów
4.	Prowadzenie profilaktyki w szkołach w zakresie agresji i przemocy	1. Organizowanie zajęć w ramach szkolnego programu profilaktyki. 2. Organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży.	<ul style="list-style-type: none"> • GKP i RPA • Placówki oświatowe • GOPS Ciężkowice 	Co najmniej raz w roku	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba programów • Liczba działań • Liczba uczestników

Cel 2: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.

Lp.	Zadanie	Działanie	Realizatorzy	Planowany termin realizacji	Wskaźniki realizacji
1.	Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego osobom dotkniętym bądź zagrożonym przemocą	1. Funkcjonowanie ZI i GDP. 2. Upowszechnianie baz danych istniejącej infrastruktury instytucji rządowych i samorządowych,	<ul style="list-style-type: none"> • GOPS Ciężkowice, • Zespół Interdyscypl. • Policja, • GKP i RPA, • Ochrona zdrowia, • Placówki 	Systematycznie w okresie trwania Programu	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba spotkań ZI oraz GDP • Liczba osób skierowanych do OIK itp. • Liczba spotkań ZI i GDP. • Liczba upowszechnień

		a także pomiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą domową.	oświatowe		
2.	Realizacja poradnictwa psychologicznego i prawnego	Udzielanie wsparcia psychologicznego dla osób dotkniętych problemem przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none"> • GOPS Ciężkowice, • Zespół Interdyscyplinarny • GKPiRPA, 	Przez cały okres obowiązywania Programu	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób objętych wsparciem • Liczba udzielonych porad.

Cel 3: Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług

Lp.	Zadanie	Działanie	Realizatorzy	Planowany termin realizacji	Wskaźniki realizacji
1.	Wzmacnianie kompetencji zawodowych osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	Organizowanie szkoleń dla służb podejmujących działania na rzecz osób dotkniętych problemem przemocy	<ul style="list-style-type: none"> • GOPS Ciężkowice, • GKPiRPA, • Zespół Interdyscyplinarny 	Co najmniej raz w roku	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przeprowadzonych szkoleń • Liczba uczestników
2.	Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doświadczającymi	Uczestnictwo w spotkaniach ze specjalistą w dziedzinie przeciwdziałania przemocy np.	<ul style="list-style-type: none"> • GOPS Ciężkowice, • GKPiRPA 	Na bieżąco według potrzeb	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba spotkań • Liczba uczestników

przemocy oraz z osobami stosującymi przemoc. Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu	superwizorem, psychologiem.			
--	-----------------------------	--	--	--

Cel 4: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową

Lp.	Zadanie	Działanie	Realizatorzy	Planowany termin realizacji	Wskaźniki realizacji
1.	Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową	1. Kierowanie osób do udziału w terapii oraz w programach korekcyjno-edukacyjnych 2. Udzielanie pomocy, wsparcia wynikającego z ustawy o pomocy społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • GOPS Ciężkowice, • Zespół Interdyscyplinarny, • Policja, • GKPİRPA • Placówki oświatowe działające na terenie gminy, • Ochrona zdrowia 	Przez cały okres obowiązywania Programu	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba spotkań • Liczba uczestników • Liczba osób którym udzielono wsparcia
2.	Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc domową w programach terapeutycznych	1. Podejmowanie współpracy z instytucjami działającymi w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. 2. Badanie skuteczności oddziaływania programów	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Interdyscyplinarny, • GDP • Policja, • GKPİRPA • OIK 	Przez cały okres obowiązywania Programu	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba uczestników • Liczba zakończonych NK • Liczba sprawców przemocy odizolowanych od ofiar.

		terapeutycznych na osoby stosujące przemoc.			
--	--	--	--	--	--

SZCZEGÓŁOWE DZIAŁANIA PODEJMOWANE W GMINIE CIĘŻKOWICE:

1. Systematyczna edukacja społeczności Gminy Ciężkowice poprzez lokalne media, która powinna przede wszystkim odrzucać mity i stereotypy utrudniające pomaganie, a także pokazywać możliwości udzielenia pomocy i pozytywnych przykładów wyjścia z sytuacji przemocy (drukowanie ulotek, zakup broszur, zamieszczanie w lokalnej prasie i gablotach stałych informacji, gdzie można szukać pomocy, itp.)
2. Funkcjonowanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, w skład którego wchodzi przedstawiciele:
  - a) Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciężkowicach,
  - b) Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ciężkowicach,
  - c) Policji,
  - d) Oświaty,
  - e) Ochrony zdrowia,
  - f) Organizacji pozarządowej,
  - g) Kuratorskiej służby sądowej.
3. Działanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej i powoływanych przez niego grup diagnostyczno-pomocowych z następującym zakresem zadań:
  - a) przyjmowanie wniosków dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy,
  - b) tworzenie własnych dokumentów potwierdzających występowanie przemocy domowej, takich jak: notatki urzędowe wynikające z rozmów i obserwacji, protokołów z rozmów z ofiarami przemocy i członkami ich rodzin,
  - c) prowadzenie rozmów z ofiarami i sprawcami przemocy domowej – zgodnie z zapisami procedury „Niebieskiej Karty”,

- d) prowadzenie dyżurów pomocowych, a w trakcie nich: udzielanie wsparcia ofiarom, kierowanie ofiar przemocy domowej do specjalistów, kierowanie i motywowanie do udziału ofiary w Grupie Wsparcia dla ofiar przemocy domowej,
  - e) występowanie z wnioskami do Prokuratury o wszczęcie postępowania przygotowawczego w sprawie o znęcanie się nad rodziną,
  - f) w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej,
  - g) występowanie do Komisarzatu Policji w Ciężkowicach z wnioskiem podjęcie działań interwencyjnych przez dzielnicowego lub o podjęcie innych działań prewencyjnych, w sprawach, gdzie ujawniono zagrożenie przemocą domową,
  - h) motywowanie i kierowanie sprawców przemocy do wzięcia udziału w kompleksowym programie korekcyjnym dla sprawców przemocy domowej,
  - i) inicjowanie podejmowania natychmiastowych interwencji powstrzymujących przemoc,
  - j) monitorowanie prowadzonych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
  - k) prowadzenie całości dokumentacji w sprawach przemocy domowej,
  - l) występowanie w charakterze świadka w sprawach o przestępstwo z art. 207 kk., tj. o znęcanie się nad rodziną, w postępowaniu przygotowawczym i postępowaniu karnym przed sądem.
4. Tworzenie grup diagnostyczno-pomocowych w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy domowej w indywidualnych przypadkach. W skład takich grup wchodzi pracownik socjalny oraz funkcjonariusz policji. W zależności od problematyki danej rodziny grupa diagnostyczno-pomocowa może zostać poszerzona o kolejnych przedstawicieli innych podmiotów w zależności od potrzeb.
5. Udzielanie pomocy psychologicznej, prawnej dla ofiar i sprawców przemocy domowej.
6. Współpraca z instytucjami prowadzącymi ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy domowej.
7. Przeprowadzanie specjalistycznych szkoleń dla: pracowników socjalnych, pracowników ochrony zdrowia, członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, dzielnicowych, w zakresie świadczenia pomocy osobom doznającym przemocy domowej (jak udzielać wsparcia, w jaki sposób kierować ofiarę przemocy do różnych instytucji, wzmocnianie konsekwentnych zachowań i postaw).

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Głównym źródłem finansowania zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej będą środki z budżetu Gminy Ciężkowice, jak również środki pozyskiwane z innych źródeł między innymi z dotacji oraz środków pozabudżetowych.

RAMY FINANSOWE

W celu realizacji działań ujętych w Programie niezbędne jest wydatkowanie środków na koszty administracyjne, szkolenia członków ZI i GDP, zakup materiałów edukacyjnych (np. plakaty, ulotki), zatrudnienie osób udzielających poradnictwa specjalistycznego oraz prelekcji.

Średnioroczne wydatki kalkuluje się na poziomie 18 000 zł.

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Monitoring umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań oraz aktualizację – ewaluację Programu.

Monitorowanie Programu odbywać się będzie na podstawie corocznej sprawozdawczości z wykonywania zadań oraz bieżącej analizy realizacji poszczególnych celów, ze szczególnym uwzględnieniem osiągniętych efektów.

Jednostki uczestniczące w realizacji zadań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Ciężkowice mają obowiązek gromadzić dane sprawozdawcze z realizacji Programu w zakresie je obowiązującym. Jednostką odpowiedzialną za koordynowanie realizacji Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciężkowicach.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciężkowicach zobowiązany jest raz do roku dokonać analizy realizacji zadań Programu w oparciu o dane za rok poprzedzający.

Potwierdzeniem osiągnięcia wskaźników realizacji działań, będzie coroczne sprawozdanie zawierające wnioski i rekomendacje dotyczące funkcjonowania Programu oraz Zespołu Interdyscyplinarnego przekazywane Burmistrzowi Gminy Ciężkowice przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciężkowicach w terminie do 31 marca każdego roku.

PODSUMOWANIE

Przemoc jest głównym problemem przestrzegania praw człowieka. Jest zjawiskiem, którego zasięg jest znacznie większy, niż odnotowują to przeprowadzone badania i statystyki. Najczęstszymi powodami występowania przemocy w polskich rodzinach jest nadużywanie alkoholu, nie wypełnianie obowiązków domowych, trudności wychowawcze, złe stosunki partnerskie, sąsiedzkie, trudna sytuacja finansowa oraz nierzadko choroby natury psychicznej. Często zdarza się, że z pozoru błaha awantura przeradza się w prawdziwy dramat. Brak umiejętności właściwej komunikacji powoduje wzrost sytuacji, w których stosuje się przemoc. Wciąż wiele osób doznających przemocy zaprzecza istnieniu problemu w ich środowisku. Wynika to z wielu aspektów: wstyd, bezradność, nieufność, obawy o własne zdrowie i życie oraz brak gotowości do zmiany dotychczasowego trybu życia. Prawo ofiary do bezpieczeństwa, do niepoddawania się przemocy jest priorytetowe w gminnej polityce społecznej za pośrednictwem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Rodzina jest podstawową komórką społeczną, która powinna być najlepszym miejscem do rozwoju dziecka. W przyszłości to dziecko stanie się dorosłym, założy własną rodzinę i najczęściej będzie powielało wyuczone role, stosowało podobne metody wychowawcze. Dlatego należy wspierać przedsięwzięcia mające na celu podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy.